

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

FARG'ONA POLITEXNIKA INSTITUTI

“ISHLAB CHIQRISHDA BOSHQARUV” FAKUL'TETI

“MENEJMENT” KAFEDRASI

5340200 – “Menejment” bakalavr ta'lim yo'nalishi bo'yicha

BITIRUV MALAKAVIY ISHI

Mavzu: Farg'ona viloyati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning tashkiliy – iqtisodiy mexanizmlari (O'zb. Resp. xususiylashtirish, monopoliyadan chiqarish va raqobatni rivojlantirish davlat qo'mitasi Farg'ona viloyati hududiy boshqarmasi misolida)

Talaba:

Qo'ziyev S.

Bitiruv malakaviy ishiga

rahbar-maslahatchi:

i.f.n.J.Qambarov

Bitiruv-malakaviy ishi 2014 yil ____ iyun kuni dastlabki himoyadan o'tgan. “Menejment” kafedrasining 2014 yil ____ iyun kungi (№ ____ sonli majlis bayoni) yig'ilishi qaroriga asosan himoyaga ruxsat berilgan

Farg'ona – 2014

MUNDARIJA

KIRISH	3
1-bob. SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYAT BOSHQARUVINI TASHKIL ETISHNING NAZARIY ASOSLARI	9
1.1. Innovatsiyalar haqida tuhuncha, ularni korxonada faoliyatidagi o‘rni...	9
1.2. Innovatsion faoliyatni boshqarishning huquqiy asoslari.....	17
1.3 Korxonalarda innovatsion faoliyat boshqaruvini tashkil etishning zamonaviy masalalari.....	22
2-bob. FARG‘ONA VILOYATIDAGI NOBARQAROR SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYAT BOSHQARUVINI TASHKIL ETILGANLIK DARAJASI	
2.1. Farg‘ona viloyati sanoat korxonalarining xududiy tuzilish xususiyatlari.....	28
2.2. Nobarqaror sanoat korxonalarida innovatsion boshqaruvni tashkil etish imkoniyatlari tahlilini	37
2.3. Nobarqaror sanoat korxonalarida innovatsion boshqaruvni tashkil etish imkoniyatlari tahlilini «Uzsalamani» OAJ shaklidagi Qkmisolidagi.....	45
3-bob. “UZSALAMAN” OAJ SHAKLDAGI QKDA INNOVATSION FAOLIYAT BOSHQARUVINING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	
3.1 “Uzsalamani» OAJ shaklidagi QKda innovatsion faoliyat boshqaruvini takomillashtirish yo‘nalishlari.....	60
3.2 ”Uzsalamani» OAJ shaklidagi QKning ichki imkoniyatlarni innovatsion faoliyatni takomillashtirishga safarbar etish masalalari.....	63
XULOSA	75
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YHATI	78

KIRISH

Bitiruv malakaviy ishi mavzusining dolzarbligi. Prezidentimiz I. Karimovning “Fan va texnologiyalar rivojlanishini muvofiqlashtirish va boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari” to‘g‘risidagi 2006 yil 7 avgustdagi PQ-436 hamda 2008 yil 15 iyuldagi “Innovatsion loyihalar va texnologiyalarni ishlab chiqarishga tadbiriq etishni rag‘batlantirish borasidagi qo‘shimcha chora-tadbirlar” to‘g‘risidagi PQ-916-sonli qarorlari yurtimizda innovatsiya sohasiga qaratilayotgan e‘tiborni yanada kuchaytirdi.

Prezidentimiz aytganlaridek, “Mahsulot raqobatdoshlogini ta‘minlash uchun ishlab chiqarishni texnik va texnologik yangilash bo‘yicha katta va kichik loyihalarni izlash, buning uchun zarur manba va mablag‘larni topish – bu har bir korxonalarida samarali boshqaruv qarorlarini ishlab chiqish va innovatsiyalar transferini joriy etish bir qator muammolarni vujudga keltiradi. Muammolarning asosiy qismi moliyaviy ta‘minot masalalari bilan bog‘liq, albatta.

Iqtisodiy o‘shishning yuqori sur‘atlari, birinchi navbatda, ijtimoiy aql-zakovat, samarali moliya tizimi, bilim va axborot resurslari raqobatbardoshligi majmui bilan belgilanadi va ularning asosini mamlakatning oqilona innovatsion siyosati tashkil etadi. Shubhasiz, bularning barchasi mustaqil va bir vaqtning o‘zida, muvofiqlashtirilgan bo‘lishi hamda ular o‘rtasidagi munosabatlar xalqaro norma, konvensiya va hujjatlar bilan tartibga solib turilishi lozim.

Hozirgi vaqtda innovatsiyalarning ijtimoiy, iqtisodiy, ekologik samaradorlikni oshirish va milliy iqtisodiyotning barqaror o‘shishini ta‘minlashdagi ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Milliy iqtisodiyotni innovatsion rivojlanishini ta‘minlab bera oladigan davlat siyosatini amalga oshirish O‘zbekiston Respublikasi uchun ancha murakkab, ayni vaqtda dolzarb vazifalardan hisoblanadi. Agar an‘anaviy ilmiy-texnik siyosati bozor iqtisodiyoti sharoitida yangi bilimlarni va ilimlarni talab etibgina qolmasdan

asosan yangi bilimlarni yaratishga va ulardan amaliyotda qisman foydalanishga qaratiladigan bo'lsa, aksincha innovatsion siyosatda esa, nisbatan mukammalroq yondashuv nazarda tutiladi, bunda bilimlarni yaratish bilan teng ravishda, ulardan amaliy foydalanishga ko'proq e'tibor qaratiladi.

Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida sanoatni rivojlantirish birinchi navbatda, taraqqiyotning xom-ashyo yo'nalishidan innovatsiya yo'nalishiga o'tishi natijada butun iqtisodiyotda strategik muhim o'zgarishlarni amalga oshirilishi bilan bog'liq. Bunda ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, kooperatsiya aloqalarini kengaytirish, mustahkam hamkorlikni yo'lga qo'yish, mamlakatda ishlab chiqarilgan mahsulotlarga ichki talabni rag'batlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratish lozim.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A.Karimov ta'kidlaganidek: «iqtisodiyotimizning asosiy tarmoqlarini modernizatsiya qilish va texnik yangilash mamlakatimizning yangi marralarni egallashi uchun kuchli turtki beradigan va jahon bozorida raqobatbardoshligini ta'minlaydigan zamonaviy innovatsiya texnologiyalarini joriy qilish bo'yicha maqsadli loyixalarni amalga oshirish bilan bog'liq»¹.

Mamlakatning innovatsiya salohiyatini oshirish va uni rivojlantirish iqtisodiyotning real sektorlari raqobatbardoshligini ta'minlashda, yangi mahsulot turlarini yaratishda, ishlab chiqarishning texnik va texnologik darajasini uzluksiz yangilanishida, boshqarishning zamonaviy usullarini joriy etishda keng imkoniyatlarni ochib beradi.

Bugungi kunda milliy sanoatning tovarlar va xizmatlar jahon bozorida qat'iy raqobatga qo'shilishida ularning ilmiy-texnikaviy salohiyatini aks ettiruvchi innovatsiyalarning ahamiyati beqiyos. Bunda ilmiy g'oyalarning amaliyotga joriy etilishi natijasida real sektorning texnologik darajasi ko'tarilishi natijasida yangi ilmtalab sohalar tez rivojlanadi, iqtisodiyotning barcha sohalariga axborot texnologiyalari faol joriy etiladi. Innovatsiyalar yangi ishlab chiqarishlar va

---

¹ I Karimov «Asosiy vazifamiz-vatanimiz taraqqiyoti va xalqimiz farovonligini yanada yuksalishdir». //Xalq so'zi. 2010 yil. 30 yanv.

xizmatlar sohalarining, yangi tarmoqlarning paydo bo'lishi va mavjud samarasiz tarmoqlarning asta-sekin yo'qolishiga sabab bo'ladi. Demak, yangi ijtimoiy institutlar, xo'jalik tashkilotlari paydo bo'ladi, ularni o'zaro aloqalarining mazmuni qayta shakllanadi. Yaratilayotgan bunday imkoniyatlar natijasida ijtimoiy mehnatning intellektual darajasi oshadi, yangi bilim resurslaridan foydalanish ishlab chiqarish va boshqaruv faoliyatida qo'shimcha sinergetik samara beradi. Shuni aloxida ta'kidlash lozimki, mahsulotning yuqori texnologiyalar asosida ishlab chiqarilganligi uning sifatini belgilashi, zamonaviy, talabchan ichki iste'molchi ehtiyojlariga qaratilganligi hamda jahon tovar ayirboshlash bozorida o'z o'rniga ega bo'lishi juda muhimdir. Buning uchun xom ashyoni birlamchi qayta ishlaydigan oddiy ishlab chiqarishdan, bosqichma-bosqich yuksak texnologiyalarga asoslangan ishlab chiqarish tizimiga o'tish juda muhim bo'lib, bunday faoliyat tovar va xizmatlarning raqobatbardoshligini oshiradi, eksport xajmini ko'paytiradi va iqtisodiy o'sishning asosiy omili sifatida mamlakatning iqtisodiy salohiyatini ta'minlaydi. Ana shunday ishlab chiqarishning an'anaviy modelidan innovatsion modeliga o'tish iqtisodiyotning tarkibiy tizimini texnik – texnologik jihatdan tubdan modernizatsiya qilish, “ilm-fan ishlab chiqarish iste'molchi” o'zaro bog'liqligi va o'zaro manfaatdorligini ta'minlash, sanoatda ilg'or texnika ishlanmalarini yaratish va joriy etishni jadallashtirish bilan bog'liq. Agar, bu xil vazifalar dunyodagi barcha mamlakatlarning iqtisodiyotiga keskin ta'sir ko'rsatayotgan jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida, ya'ni dunyo bozoridagi talab va narxlarning keskin o'zgarib turishi holatida amalga oshirilishini inobatga oladigan bo'lsak, raqobat muhitining keskinlashuvi sharoitida zamonaviy ishlab chiqarish sohasida innovatsiya faoliyatini kuchaytirish, uning texnik va texnologik bazasini mustahkamlash, uning sifat darajasini ko'tarish uchun barcha imkoniyatlar mavjud bo'lishi lozim. Bu esa bitiruv malakaviy ishi mavzusini dolzarbligini.

Bitiruv malakaviy ishining o'rganilganlik darajasi. Innovatsiyalarni rivojlantirishning nazariy va metodologik asoslarini xorijiy olimlardan P. Druker,

Dj. Keynas, N. Kondratev, V. Leontov, A. Marshall, G. Mensh, R. Romer, P. samuelson, A. Smit, M.Fridmen, F. Xayek, Dj. Xiks, Y. Shumpter. L. Abalkin, Y. Aisimov, S. Bryu, S. Glazev, L. Golovach, A. Golubi, P. Doyl, G. Kleyner, A. Klepach, Ya. Kornai, B.N. Kuzыk, V.I. V. Maevskiy, G. Medыnskiy, I. Perlaki, M. Porter, V. Xartman, R.Xolt, Yu. Yakovetsi Shu jumladan korxonalarda innovatsion menejment faoliyatini amalga oshirish va uni boshqarish masalalarini respublikamizdagi bir qator olimlar: M.SHarifxo‘jaev, SH. Zaynutdinov, Y.Abdullaev, A. To‘xtaboev, S.G‘ulomov, A. Vaxobov, A. Glichev, I.Leonov, S.Ilenkova, V.Melnikov va boshqalarning asarlarida yoritilgan. Bitiruv malakaviy ishida esa Farg‘ona viloyati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari atroflicha o‘rganilgan.

Bitiruv-malakaviy ishining maqsadi. Farg‘ona viloyati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari va korxonalar faoliyatini modernizatsiyalash jarayonida innovatsion faoliyatni boshqarish bo‘yicha nazariy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Ushbu maqsaddan kelib chiqib, bitiruv malakaviy ishida quyidagi vazifalar belgilab olingan.

- Innovatsiyalar haqida tushuncha, ularni korxonalar faoliyatidagi o‘rni bayon etish masalalari.
- Innovatsion faoliyatni boshqarishning huquqiy asoslarini rivojlantirish.
- Korxonalarda innovatsion faoliyat boshqaruvini tashkil etishning zamonaviy masalalarini takomillashtirish.
- Farg‘ona viloyati sanoat korxonalarining xududiy tuzilish xususiyatlari va innovatsion faoliyat boshqaruvining keng yoritish.
- Nobarqaror sanoat korxonalarida innovatsion boshqaruvni tashkil etish imkoniyatlari tahlilini «Uzsalaman» OAJ shaklidagi QK misolida tahlil qilish.

– «Uzsalaman» OAJ shaklidagi QKning ichki imkoniyatlarni innovatsion faoliyatni takomillashtirishga safarbar etish masalalarini tahlil qilish.

– «Uzsalaman» OAJ shaklidagi QKda innovatsion faoliyat boshqaruvini takomillashtirish yoʻnalishlari boʻyicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Bitiruv malakaviy ishining obʻekti va predmeti. Bitiruv malakaviy ishining obʻekti boʻlib, «Uzsalaman» OAJ shaklidagi QK hisoblanadi.

Bitiruv malakaviy ishining predmeti korxonada faoliyatini modernizatsiyalash jarayonida innovatsion faoliyatni boshqarishni nazariy va amaliy jihatdan tadqiq etish va uni «Uzsalaman» OAJ shaklidagi QKdagi tahlilini oʻrganish boʻlib hisoblanadi.

Bitiruv malakaviy ishining uslubiy asoslari boʻlib, Ushbu bitiruv malakaviy ishini yozishda Oʻzbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari, Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi Qarorlari, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Qarorlari, farmonlari va asarlaridan foydalanildi.

Bitiruv malakaviy ishining axborot bazasi. Mavzuga aloqador boʻlgan internet maʼlumotlar, darslik va oʻquv qoʻllanmalari, internet manbalari axborot bazasi sifatida shakllandi. Fargʻona politexnika instituti «Menejment» kafedrasidan tayyorlangan bitiruv malakaviy ishlarni tayyorlash boʻyicha uslubiy koʻrsatmadan uslubiy asos sifatida foydalanildi.

Bitiruv malakaviy ishining ilmiy yangiligi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida Fargʻona viloyatidagi sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqaruvini takomillashtirishning yoʻllarini taklif va tavsiya qilish

Ishning nazariy va amaliy ahamiyati Ushbu bitiruv malakaviy ishida koʻtarilgan asosiy masalalarda «Menejment», «Menejment nazariyasi», «Korxonada iqtisodiyoti va menejmenti» hamda «Innovatsion menejment» fanlaridan oʻtiladigan maʼruza va amaliy mashgʻulotlarda foydalanish mumkin. Bundan tashqari, «Uzsalaman» OAJ shaklidagi qoʻshma korxonasi korxonalarida boshqaruv tizimini takomillashtirish boʻyicha keltirilgan taklif va tavsiyalar ushbu korxonalarda boshqaruv samaradorligini ortishiga xizmat qiladi.

Qisqa muddat oralig'ida respublikani jahon bozoriga olib chiqish uchun umumiy ishlab chiqarish samaradorligini ko'tarish, boshqaruv apparatining yakuniy natijalariga qaratilganligi, bozor ehtiyojini to'laonli qondirish kabi ishlarni bajarish lozim. Milliy iqtisodiyot tarkibini takomillashtirish, joriy iqtisodiy siyosat bo'yicha yuqorida ko'rib o'tilgan masalalarni hal qilinishi bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlarni amalga oshirish talab etiladi.

Respublikada 2011-2015 yillarda sanoatni rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan dasturda 2015 yilda YAIM tarkibida sanoatning ulushini 28 foizga yetkazish nazarda tutilgan. Bu ko'rsatkichga yetish uchun tarmoqda o'sish sur'ati yiliga 10-12 foizdan kam bo'lmasligi lozim. Innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish o'z navbatida, fan va ta'limning rivojlanganlik darajasi bilan birga, inson kapitaliga yo'naltirilayotgan

investitsiya va qo'yilmalarning salmog'iga bog'liq.

Fikrimizcha, mamlakatimiz real iqtisodiy sektor korxonalarida innovatsion yondashuvni yetarli darajada rivojlanmaganligining asosiy sabablaridan biri tarmoqdagi eskirgan texnologiyalar, ishlab chiqarishda innovatsion yondashuvning sustligi, aylanma mablag'lar xamda zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini takomillashmaganligi, investitsiyalarni jalb etishdagi qiyinchiliklar bo'lsa, ikkinchidan, inson kapitaliga yo'naltirilayotgan investitsiya va quyilmalar salmog'ini YAIM ga nisbatan kamligidir.

Innovatsion rivojlanish muammolari bilan shug'ullanayotgan olimlarning fikricha, ilmiy xajmdor yuqori texnologiyalarni rivojlantirish, ilmiy tadqiqotlar va ishlanmalar uchun YAIM ning bir foizidan kam bo'lmagan miqdorda mablag' yo'naltirilishi lozim.

O'zbekistonda innovatsiya faoliyati asosan davlat byudjeti mablag'lari hisobiga amalga oshirilmokda. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, mamlakatimizda ilmiy-texnika dasturlari, ilmiy tadqiqotlar va ishlanmalar uchun 2011 yilda 121,8 mlrd. so'm, 2012 yilda 153,5 mlrd. so'm va 2013 yilda 197,9 mlrd. so'm mablag'lar ajratildi. Bu ko'rsatkich YAIMga nisbatan 2012 yilda 0,19 foizni, 2013 yilda esa 0,2 foizni tashkil etgan. Demak, mamlakatimizda innovatsiyaviy tadqiqotlar va innovatsion texnologiyalarga ajratilayotgan mablag'larni keyingi besh yil ichida YAIMga nisbatan bir foiz miqdoridagi ulushga yetkazish zarur.

XULOSA

Xulosa o‘rnida shuni ta’kidlash joizki korxonalar istiqbolini belgilashda o‘zgarib borayotgan iqtisodiy ijtimoiy muhit talablariga moslashish kunsayin tadbirkorlik ilmining asosiy amaliy muammolaridan biri bo‘lib kelmoqda. Istiqboliy o‘zgarishlarning imkon boricha yuqori aniqlikda seza bilish, raqobat kurashida samarali uslublardan va shakllardan foydalanish borasidagi nazariy izlanishlar tez orada rivojlanayotgan korxonalarining amaliy tajribasiga aylanmoqda. Har bir xo‘jalik sub’ekti o‘ziga xos bo‘lgan, antiqa innovatsion strategiyalarni tanlashi, raqobatda Yangiliklarni tadbiq qilish bilan bo‘lgan kutilmagan tadbirlarni amalga oshirishi natijasida biznes sohasida yangi rivojlanish yo‘llari, uslublariga qiziqish tobora ortib bormoqda.

Respublikamizning korxonalar va tashkilotlarining jaxon bozorlarida o‘z o‘rnilarini topishlarida rivojlangan va etakchi kompaniyalar tajribalarini o‘rganishlari, ularning innovatsion boshqaruv faoliyatlarini va taktik tadbirlarini kuzatishlari zarur bo‘ladi. Chunki xorijiy firmalar bilan iqtisodiy, ilmiy xamkorlik sohasini belgilashda "manfaatlaryakdilligi"ni ta’minlashda xar bir tadbirkor va xo‘jalik sub’ekti o‘zining maqsadlari, uzoq va qisqa muddatli strategiyasini, innovatsion siyosatini aniq belgilab olishi lozim. Fikirimizcha Farg‘ona viloyatidagi sanoat korxonalari o‘zining istiqbollik biznes strategiyasini va innovatsiyalarini tanlash baxolash va amalga oshirish uchun muxim bo‘lgan xulosalarni quyidagi tarzda ifodalash mumkin. Korxonalar o‘z istiqbolini belgilashda dastavval "korxonalar qaysi tarmoqda (sohada) faoliyat yuritmoqda?" emas, balki "korxonalar qanday talab va bozor uchun faoliyat yuritishi samarali" degan savolga javob topish zarur.

Innovatsion faoliyat boshqaruvi to‘xtovsiz, to‘ldiruvchan, murakkab jarayon bo‘lib, u doimiy rivojlanishda, yangi imkoniyatlar va vaziyatlarni vujudga keltiruvchi muxim vosita bo‘lib xisoblanadi. Korxonalar ko‘lamida belgilangan strategiya doimiy baxolashni, taxlil qilishni va aksi aloqani talab etuvchi murakkab jarayon sifatida namoyon bo‘ladi.

Raqobatbardoshlikni taxlil qilish va raqobatchi korxonalar mavqeini baxolash, kelgusida yangi innovasion loyixalarni ishlab chiqishda, ichki imkoniyatlar va xavf-xatarlarni o'z vaqtida anglashga muxim zamin yaratadi. Taxliliy uslublarni qo'llash asosida raqobatbardoshlik mavqeilariga tezkor baxo berish, kelgusi tadbirlarni aniqlash imkoni vujudga keladi.

Tashqi muxit talablarining o'zgarishi va unga moslashishida ijobiy va salbiy favqulotda xolatlar bilan bir qatorda imkoniyatlar va cheklanishlar yuzaga keladi. Ularning korxonaga maqsadi, strategiyasi salohiyati va rivojlanishiga ta'sirini o'z vaqtida anglamoq va aniqlay olmoq lozim.

Taklif o'rnida shularni keltirib o'tishni maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz chun har bir sanoat korxonalarida innovatsion boshqaruv faoliyatini tashkil etilsa va chet el tajribalariga tayangan holda viloyatdagi sanoat korxonalarida ish olib borilsa albatta bu kelajakda o'z samarasini beribgina qolmay aholi turmush darajasini birmuncha rivojlanishiga ham olib keladi va raqobatbardosh mahsulotlar turini ko'payishiga olib keladi.

Shunday innovatsion boshqaruv faoliyatini Yuqoridagi tahlillarga tayangan holda «Uzsalaman» OAJ shakldagi QKda shunday bo'lim tashkil etilsa va bu innovatsion faoliyat boshqaruviga sarflanadigan harajatlar quyidagilardan tashkil topadi.

- Ish haqi harajatlari
- Ish haqidan ajiratma
- Amortizsiya harajatlari

Bundan tashqari jamiyatning hozirgi kunda 30 foizli quvvat bilan faoliyat olib borilyotgani hisobga olsak «Uzsalaman» OAJ shaklidagi QKning amortizatsiya harajatlari majlum bir vaqt muzlatilib yoki kelgusi davr harajatlariga olib o'tilib turilsa korxonaning sof foydasi maksimal darajaga etishi mumkin. Bu foyda evaziga korxonaga quyidagi ishlarni amalga oshirib bozordagi mavqeni ancha ijobiy holga keltirish imkoni bo'ladi.

- Eskirgan uskunalarni yangilashga safarbar etish
- Mahsulot sifatini oshirishga safarbar etish
- Mahsulot dizaynini yangilashga safarbar etish

Shu o'rinda yana bir taklifni keltirib o'tmoqchimiz "Uzsalaman" OAJ shakldagi QK kam harajatlar evaziga o'zining innovatsion faoliyat boshqaruvini takomillashtirish imkoni taklif qilamiz. Agar jamiyat ilmiy tadqiqot muassasalari hamda tashkilotlar, loyiha- konstruktorlik tashkilotlari bilan innovatsion faoliyat boshqaruvi bo'yicha shartnomalar tuzsa korxonada uchun kam harajatli va samarali faoliyat bo'libgina qolmay Farg'ona viloyatidagi muassalar va oliygohlar uchun yangi ilmiy tadqiqot ishlarini rivojlanishiga katta hissa qo'shgan bo'lardi. Shu o'rinda yana bir taklifni keltiramiz jamiyat o'zining ichki imkoniyatlaridan samarali foydalanish maqsadida korxonada bo'sh turgan ob'ektlarini ijaraga berib, undan biznesinkubatorlar evaziga foydalanishga bersa bu faoliyat ham korxonaning daromadi oshishiga olib keladi.

Yana bir taklif etilayotgan fikir bu korxonada yangi tur dizaynga ega bo'lgan bolalar poyafzalini ishlab chiqarish albatta bu jarayon harajatsiz, harakatsiz amalga oshmaydi. Shuning uchun jamiyatga chet el investori tomonidan investitsiya jalb etilsa istiqbollik rejalarni amalga oshishiga keng yo'l ochiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YHATI

1. “CHet ellik investorlar huquqlarining kafolatlari va ularni ximoya qilish choralari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonuni 1998 yil 30 aprel.
2. “Investitsiyalari faoliyati to‘g‘risida”. O‘zbekiston Respublikasi qonuni. 1998y 24 dekabr
3. “CHet el investitsiyalari va chet ellik investorlar faoliyatining kafolatlari to‘g‘risida”. O‘zbekiston Respublikasi qonuni 1994 yil 5 may
4. Karimov I.A. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, O‘zbekiston sharoitida uni bartaraf etishning yo‘llari va choralari. T.: O‘zbekiston, 2009.
5. Karimov I.A. O‘zbekiston XXI asr bo‘sag‘asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taqqiyot kafolatlari. – T.: O‘zbekiston, 1997, - 326 b.
6. Karimov I.A. Iqtisodiyotni erkinlashtirish, resurslaridan tejamkorlik bilan foydalanish bosh yo‘limiz. – T.: O‘zbekiston, 2002. – 156 b.
7. Karimov I.A. Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni modernizatsiyalash va isloh etishdir. – T.: O‘zbekiston, 2005. – 96 b.
8. Karimov I.A. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, O‘zbekiston sharoitida uni bartaraf etishning yo‘llari va choralari. – T.: O‘zbekiston, 2009. – 56 b.
9. Karimov I.A. Asosiy vazifamiz – vatanimiz taraqqiyoti va xalqimiz farovonligini yanada yuksaltirishdir. – T.: O‘zbekiston, 2010. – 80 b.
10. Karimov I.A. Bu muqaddas Vatanda azizdir inson. O‘zbekiston Respublikasi mustaqilligining 19 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimidagi tabrik so‘zi. // Xalq so‘zi, 2010 yil 1 sentyabrъ.
11. Bochkareva T.A. Zarubejniy opit gosudarstvennogo strategicheskogo upravleniya innovatsiyami. M.: «Perspektiva», 2007g.
12. Vcherashniy R., Suxarev O. Innovatsii — instrument ekonomicheskogo razvitiya // Investitsii v Rossii. 2006. № 10. S.28.

13. Voronin S.A. Sovershenstvovanie mexanizmassenoobrazovaniya i nalogooblojeniya kak predposilka ustoychivogo razvitiya ekonomiki.T., 2009.
14. Voronin S.A. Nalogooblojenie kak instrument stimulirovaniya innovatsiy. // «Obshestvennie nauki v Uzbekistane», №1, 2009g., s.29-34.
15. Giryanskiy V. Innovatsionnie itogi. O pervoy respublikanskoy yarmarke innovatsionnix idey i proektov. Ekonomicheskoe obozrenie.2008. №5. 48s.
16. Djumaboev A.B. i dr. Nekotore innovatsionnie problemi integratsii vuzovskoy nauki s malimi i promishlennimi predpriyatiyami. Fan va texnologiyalarni rivojlantirishni Muvofiklashtirish qo'mitasi. : 6-8 oktabr, Toshkent.2008.109b.
17. Glazev S.YU. Razvitie Rossiyskoy ekonomiki v usloviyax globalnix texnologicheskix sdvigov.M.: Nauka, 2010g
18. Glazev S., Ayufova Z. Rossiya i VTO: preimushstva i poteri. //Nash sovremennik. 2005. № 2.
19. Glazev S.YU. Mirovoy ekonomicheskij krizis kak protsess zamesheniya dominiruyushix texnologicheskix ukладov. M.: Nauka, 2009
20. Gluxarev K.A. Istochniki finansirovaniya investitsionno-innovatsionnoy deyatel'nosti. // Innovatsii. 2008. - №6.
21. Golichenko O.G. Natsionalnaya innovatsionnaya sistema Rossii: sostoyanie i puti razvitiya. M.: Nauka, 2006.
22. Goncharova E. B. Globalizatsiya kak mexanizm formirovaniya natsionalnoy sistemi innovatsionnogo razvitiya regiona. // Innovatsii. 2007. № 7. S. 55.
23. Gracheva N.V. Sistemniy podxod k postroeniyu modeli makroregulirovaniya innovatsionno-investitsionnogo i obshestvennogo razvitiya. M.: Noosfera, 2005
24. Gromeko V.I. SSHA: nauchno-texnicheskij potentsial. M.: Misl', 2007.
25. Gulyamov S.S. Ilm-fan-iqtisodiy-ijtimoiy va ma'naviy-ma'rifiy yuksalish omili. T.: 2008.

26. Druker P.F. Rinok: kak viyti v lideri. Praktika i prinsipi. M., 1992. S. 30-45. 150
27. Dudchenko V.S. Osnovi innovatsionnoy metodologii. M.: 2001. S. 35-36
28. Doklad Instituta Yevropi. //In-t Yevropi; № 197. 2008g.
29. Doklad omirovom razvitii 2004 goda, kak povisitʹ effektivnost uslug dlya bednogo naseleniya. Perev.s angl. M., Izd. Ves mir, 2005, 352s, <http://www.infra-m.ru>
30. Doklad o razvitii chelovecheskogo potentsiala v stranax Yevropi i SNG, M., Izd. Prava cheloveka, 2006, 114 s. [http://www. UNDR. RRQO/RBEC](http://www.UNDR.RRQO/RBEC)
31. Zeynalova L.A. Investitsionnie prioriteti strukturnix preobrazovaniy v promishlennosti v usloviyax rinochnix otnosheniy. Avtoref.dis. na soisk.uch.st. k.e.n. Baku, 2005, 25 s.
32. Innovatsiya — dvijushaya sila kitayskogo obshestva v sovremennuyu epoxu. //Ekonomist. № 4. 2008 g. S. 6.
33. Irmanov A. O formirovanii effektivnix mexanizmov vzaimodeystviya mejdru chastnim biznesom, naukoy i gosudarstvom. Nauchnie trudi mejdunarodnoy konferensii. Fan va texnologiyalarni rivojlantirishni Muvofiklashtirish qoʻmitasi. : 6-8 oktyabrʹ, Toshkent.2008.88b.
34. Isoqova T., Sobirov U. Bandlik va dehqon xoʻjaliklari. Oʻzbekiston qishloq xoʻjaligi. 2001. №3. 19 – 20 b.
35. Isxakov A.,Urmanova D. Korxonalarining innvotsion faoliyatini baxolash usullari. Fan va texnologiyalarni rivojlantirishni Muvofiqlashtirish qoʻmitasi. : 6-8 oktabr ,Toshkent.2008.140b.
36. Kadirov A.M. i dr. Organizatsionno-ekonomicheskii mexanizm formirovaniya i realizatsii innovatsionnoy politiki. T.: TGTU.2005.195s.
37. Kitova G.A., CHerkasov V.V. Gosudarstvennaya politika v sfere nauki i novix texnologiy: novie zadachi i stariye resheniya //Innovatsii. 2008. №3.S. 3.

38. Kodirova N.SH. Rivojlangan mamlakatlar iqtisodiyotida innovatsiyalarning o'rni. Fan va texnologiyalarni rivojlantirishni Muvofiqlashtirish qo'mitasi. : 6-8 oktyabr, Toshkent.2008.137b.

39. Yusupova N.M. Problemi aktivizatsii innovatsionnoy deyatelnosti v Uzbekistane issenovaya i nalogovaya politika gosudarstva //Obshestvo i ekonomika, 2007g. № 2-3, Moskva.

40. <http://lex.uz> – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

41. <http://www.cbu.uz> – O'zbekiston Respublikasi Markaziy Bankning rasmiy sayti

42. <http://www.fnpz.uz> – Farg'ona neftni qayta ishlash zavodining rasmiy sayti.

43. <http://www.gov.uz> – O'zbekiston Respublikasining Xukumat portali.

44. <http://www.prezident.uz> – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining matbuot xizmati.

45. <http://www.ziyonet.uz> – Axborot ta'lim tarmog'i.